

Křesťanská společenství v Lomnici nad Popelkou

Lomnice nad Popelkou, přestože je malé město, je významnou součástí kulturní a duchovní historie našeho kraje, ale i českého státu. Mám již dlouhou dobu touhu napsat něco o duchovním bohatství a také i z toho plynoucího hospodářského rozkvětu našeho města. S tím nemusí někteří souhlasit. I když usilovná práce našich předků to jasně dokazuje. Jejich nápisy na továrnách nebyli propagandistickým heslem, ale skutečností před kterou člověk musí smeknout. „*Práce šlechtí člověka, důvěru sílí*“ to jen dokazuje. Jsou totiž výrazem původních biblických citátů a náboženské výchovy tehdejší doby. V prvorepublikové době, kdy český národ poprvé hluboce pocítil svobodu vlastního národa, bylo v Lomnici nad Popelkou přes 900 katolíků. 250 členů Husova sboru, kolem 70 evangelíků a asi 50 členů „svobodných křesťanů.“ Všichni tito lidé se nějakým větším neb menším úsilím, podle svých možností a schopností, podíleli na výstavbě a kulturním prostředí našeho dnešního města. Byla to téměř polovina obce.

Někdy si lidé myslí, že to co zde vidí je pouhým dílem roku 1948-1989. Vůbec se nechci přit, zda je lepší bydlet v malém dřevěném domečku s doškovou střechou, s králíčárnou a slepicemi nebo v panelovém bytě, kde za zdí slyšíte ledacos. I Pilát křičí: *Ejhle, člověče!* Ale proč náš národ tak miluje zahrádkářské kolonie? To ať si každý odpoví sám. Jistě, každý je ve své době vděčný za možnost bydlení a sociálních vymoženosti. Jako dnes, za domovy důchodců postavené za minulého režimu. Jedno je jisté, že pan J. který pekl suchary, nebo bobky a nosil zboží v nůši na zádech, aby si vydělal na pár cihel pro budoucí továrnu. Určitě si předem nepůjčoval na luxusní bydlení nebo auto, či dovolenou. Zato si pomalu a pozvolna dovolil postavit i fabriku. A zaměstnávat mnoho lidí. Proto, to co nyní vidíte je dílem práce lidí, kteří se v historickém kontextu podíleli na tom jak dnes žijeme. A morální hledisko v tom hraje významnou roli.

Historické záznamy říkají, že původní farní kostel sv. Mikuláše se připomíná roku 1354. Přestavba se konala v roce 1505. vyhořel v roce 1590 a na stejném místě byl postaven roku 1592 nový. Byl zbořen v roce 1781, ale již 13.6.1761 byl položen základní kámen a postaven nový kostel podle projektu Antonína Teinara. V roce 1849 postihl kostel a část města velký požár, po kterém zbyli z kostela jen obvodové zdi. Nikdy již nebyl obnoven v původní kráse. Zasluhou majitele zdejšího panství Kamila Rohana, který do stavby vložil peníze, opravy probíhaly až do roku 1852. Interiér, především malby byl opraven až v roce 1897. Poslední větší oprava proběhla až v roce 2020 a byl vysvěcen.

Další stavbou je kostel v moderním funkcionalistickém slohu. S variantami těchto kostelů se setkáváme u Československé církve. Projekt na budovu Husova sboru vypracoval v letech 1935-1936 lomnický stavitel František Pivec. Stavbu také realizoval v roce 1937.

Poslední stavbou, která podle vyprávění sloužila dříve jako sklad, rekonstruovala Českobratrská církev evangelická na modlitebnu v padesátých letech minulého století. V jejímž štítě byl kalich postavený na bibli. O tuto práci se zasloužil libštátský evangelický farář Jan Klas, pozdější synodní senior. To on také založil sbor na Rváčově, kde žilo několik evangelických rodin. Znovu obnovil pěvecký sbor a docházel na evangelické náboženství do lomnické školy. Kaple v Lomnici sloužila asi do roku 2012, kdy ztratila funkčnost a sbor se schází v Libštátě. Z jejího interiéru byla prý ukradena velmi vzácná bible- šestidílnka. Za kaplí byl zrekonstruován dům kde bydlel 11let kazatel Jednoty bratrské Emanul Pokorný se svoji rodinou. Ten přešel do „Křesťanských sborů“ kde vykonával spolu s ostatními křesťany kazatelskou službu. Přitom za komunistů pracoval jako dělník v závodě Technolen jako ostatní.

V této kaply se také po roce 1968 scházeli věřící *svobodné evangelikální církve* pod názvem „Křesťanské sbory“, sbor Lomnice. Zodpovědným správcem a starším sboru byl Jan Kola narozený 1914. Starší generace na něho vzpomíná jako na velmi poctivého a čestného muže. Jeden stranický funkcionář (předseda národního výboru Lomnice n.P) se o něm vyjádřil: *Byl velmi zajímavou osobností.* Jistá prostá členka KSČ se o něm řekla: *Když k nám přišel, bylo to jakoby se rosvítilo sluníčko.* Bydlela v jeho domě se svoji sestrou za 20 Kč nájmu. Přesto je měl rád. Po jeho smrti 1987 přebírá tuto odpovědnost autor článku.

V novodobé historii koupila a přestavěla Jednota bratrská v uličce mezi divadlem a vilou pana Kříže malý domek, který nazvala „*Dobrá přístav*“ Pořádají se tam setkání Jbr a kurzy angličtiny.

Posledním a nejmenším křesťanským sborem a hnutím je dnešní sbor v Zahradní ulici 420 v Lomnici nad Pop. Poslední, ale neznamená zanedbatelný. O tomto křesťanském hnutí chci napsat pár vět.

Součastné „**Křesťanské sbory bratrské**“ jsou celosvětovým reformačním hnutím jejich počátek sahá do roku 1825, ale vyznání této církve jde až do prvoapoštolské doby. Je spojeno s městem Dublin, kde žila malá *protestanská*(pro-testament-probiblická) menšina, která pozůstávala z příslušníků anglikánské církve. Byla zde univerzita Trinity College na které studovali synové protestanských rodin. Scházeli se po domech v malých kroužcích k uvažování nad biblí a k modlitbám. Vedoucí kroužku byl **John Vesex Parnell**, pozdější **lord Congleton**. Jiný kroužek vedl **John Gifford Bellet (1795-1864)** v Dudlinu. Vystudoval gymnázium v Exteri a právo na Trinity College. Stal se advokátem u soudu v Dublinu, ale tužba srdce ho více táhla k duchovní službě, které zasvětil svůj život. Proto vystudoval teologii. Tento článek mi nedovolí napsat více o dalších skvělých mužích. Uvedu tedy pouze třetího, ze kterého přímo pochází z našeho křesťanské hnutí. Byl to **John Nelson Darby** (1800-1882). Narodil se v urozené rodině. Jeho strýček **sir Henry Darby**, byl admirálem. Admirál Nelson po kterém dostal druhé jméno, byl jeho křestním otcem. Návštěvoval prestižní základní školu v londýnském Westminsteri, dále universitu dublinské Trinity College. Vynikl jazykovým nadáním- dostal zlatou medaili za vynikající studium klasických řečí. Když nechtěl nastoupit advokátskou kariéru, otec ho vydědil. Po vystudování teologie r. 1825 byl ordinovaný a stal kaplanem v zapadlé horské farnosti Wicklow. Projevil velkou duchovní činnost. Při návštěvách věřících těžkým horským terénem se zranil (1827). To ho vedlo k dalšímu úplnému odevzdání se Bohu. Byl to křesťan s velkým nadšením pro církev Ježíše Krista. Byl velkým nadšencem pro církevní jednotu. Roku 1828 napsal spis. „**O charakteru a jednotě církve Kristovi**.“ Vyzýval v něm proti rozdělení církve na uzavřené denominace, hledající svůj vlastní prospěch a ne dobro celé církve a všech lidí. Až v roce 1844 se definitivně rozešel s anglikánskou církví, protože se mu nelíbili extrémní skupiny, které byly zpolitizovány (Belfast a j.) proti katolické církvi, ale hlavně pro biblické přesvědčení. Byl velmi pracovitý, přeložil biblí do angličtiny a francovštiny a podílel se na německém překladu bible(**Elberfeldský překlad**). Kladl veliký důraz na denní eucharistii (Večeři Páně). Působil nejen v Anglii, ale také ve Francii, Švýcarsku, Německu. Byl to muž plný naděje.

Roku 1826 přišel do Dablinu mladý student medicíny Edvard Cronin. Byl vychován jako katolík, matka však byla protestankou. V domě pana Belleta a pana Hitchinse se sešli Belet, Darby, Cronin a Hutchinson a tito intelektuálové se spojili v jednu skupinu. Tak vznikl první „*bratrský sbor*“, připojili se další kroužky, tak vznikla „*první svobodná církev*.“ Bez instalace, vysvěcených kněží, ceremonií, relikvií, obřadů (kromě Večeře Páně a křtu).

K mnohým ještě připomenu bývalého kapitána královského námořnictva, který se jmenoval Percy Francis Hall. Nesouhlasil s vedením válek. Opustil velmi dobře placené místo a začal zvěstovat evangelium. Ve spise „**Učednictví**“ objasňoval a hájil **prvokřesťanské** zásady, které důsledně uskutečňoval. Jedna z nich je, že první křesťané měli *všechny věci obecné*, dělili se o majetek podle potřeby jednotlivců, zůstávali v učení apoštolském, a ve společnosti, a v lámání chleba (eucharistie) a na modlitbách. Jsou zde také uvedeny první demokratické prvky jako je právo na svobodu vyznání, soukromí a společný majetek, svobodné rozhodování jednotlivých církví a bez kněžské hierarchie. Každý křesťanský sbor (církev) má být samostatný, svépravný a držící se zásad Písem svatých. *Každá* hierarchie vede k absolutismu, centralismu, k velké příležitosti mocensky ovládnout svět...

K reformátorům tohoto *demograficko- teografického* způsobu vedení církve ještě patří **George Vicesimus Wigram** (1805-79), bývalý armádní důstojník, který studoval teologii na oxfordské univerzitě a Benjamin Wills Newton, který se stal profesorem na oxfordské univerzitě a mnozí další.

Někteří lidé vůbec nevědí, že už v prvním století se v církvi objevovalo falešné učení. *Z vašich řad vyjdou mnozí, kteří se budou protivit Kristovu učení(bible)*. Protože se to tak dělo již od počátku církve, mnozí toužili po obnově církve dle prvopoštolského učení. Už ve 2.-3 století existovali reformní hnutí- **Montanisti-Severní Afrika**; 3.-4. století **katari - Východ i Západ**. Dále ve 4-7.

století donatisti Severní Afrika; 5.-8. století- Nestoriánští křesťané- Perzie a Východ; 8-12. století paulikiáni- Byzancie, Bulharsko; 12-16 století bogomilové; 12-13. století albigenci; ?.-20.století valdenští- 12-13. století „chudí muži z Lyonu“; 14-15. století nezávislí křesťané; 14-15 st. Lollardi; 15-21. století Jednota brarská atd. Všechny tyto skupiny byly velmi brutálně potlačovány. Nelze jmenovat v tomto článku všechna reformní hnutí a osobnosti.

Za zmínku osobností, stojí absolvent teologické fakulty v Halle Jiří Müller. Tento teolog se po velmi prostopášném životě obrátil celým srdcem k Bohu v kroužku prostých věřících. Müller se svými spolupracovníky založil v letech 1849-70 pět siročinců pro celkem více než 200 000 sirotků. Mimo to vydržoval 117 škol ve kterých se učilo 122 000 žáků. Byl to velký muž víry a praktické služby. Obzvláště k opuštěným a zbídačelým.

Jednou v siričinci neměli už vůbec nic k snídani. Přesto nařídil, aby se všichni sešli v jídelně a prosili Pána Boha o pomoc. Kolem jedoucím pekaři se rozbilo kolo u vozu právě před siročincem. Ten se rozhodl, že nepoveze housky a chléb dále a věnuje vše siročinci. A děti se najedli. Müller byl mužem víry.

Vznik shromáždění, ve světě známých jako „*otevření bratři*“ nebo „*plymouth bratří a sestry*“ na území bývalého Československa, spadá ještě do dob rakousko- uherské monarchie. Jak jsme ukázali v průběhu dějin se opětovně rozvíjela hnutí opírající se o bibli, která je nazývána Slovem Božím a vírou se upínající k Boží milosti ve víře v Ježíše Krista jako Pána církve. Za zmínku stojí Jednoty českobratrské církve evangelické, Jednota Chelčického(dnešní baptisté).

V roce 1905 odešel z Prahy do Německa do misijní školy schopný člen Svobodné reformované církve, František Jan Křesina. V roce 1909 se vrátil do své vlasti a stal se kazatelem „*otevřených bratří*.“ Po roce 1918 dochází k dalšímu rozšíření bratrského hnutí a Fr. J Křesina obnovuje časopis „Ze slov pravdy a lásky.“ Vznikají sbory na Žamberecku a Ostravsku. Na Mostecku, Sobotecku, Jičínku a Lomnici n.P. Zde působí učitel a misionář Jindřich Vaněk, který se dostal do styku s bratřími z Francie. Tak se rozšířila zvěst evangelia po celé republice. V Brně pracoval MuDr Jan Zeman známí tím, že ošetřoval jak ruské vojáky, tak i německé. Byl za to zavřen. Na jihu Čech se pak stali řešťany bývalí kapitán Stárek a jeho žena, zdravotní sestra, kteří bojovali u Dukly. Shromáždění se rozšířila do Znojma a okolí. V době fašistické okupace byla shromáždění *svobodných bratří* zakázána a hned po roce 1948 byla komunisty opět zakázána naše církev. V 50 letech byli někteří naši bratři odsouzeni k 10-15 vězením jen proto, že se sešla mládež na výletě v lese a tam četla bibli. A někteří ve vězení ve Valdicích zemřeli. Mnozí bratři, kteří se stali horníky (Ostrava, někteří z donucení), pracovali velmi tvrdě a naprosto bez jediného vážného úrazu po celý život. Četa sfárala, a před šichtou klekla na kolena a pomodlila se. Byla později vyznamenána vysokými řády za vzornou práci. Toto bratři využili a odjeli do Prahy, kde byli přijati presidentem a stranickým výborem. Na to jim bylo v r. 1956 shromažďování povoleno. V Lomnici 1958.

Po sametové revoluci, byl v Izraeli vyznamenán vysokým izraelským vyznamenáním za záchranu židovských rodin ve 2. světové válce Slovák Ing Jan Ostrolucki, žijící v Ostravě. Činnost „Křesťanských sborů“ v naší republice se především zaměřuje na biblickou výchovu. To znamená, na základních pravidla křesťanské etiky, důraz na rodinu, živou víru v Boha a Ježíše Krista a sociální činnost. V domácích kroužcích zpíváme moderní křesťanské písně.“ Podporujeme křesťanská vysílání, Proglas, TWR-radio 7, křesťanskou televizi, mnohé ústavy pro postižené a charitu, moderní křesťanské časopisy „Živé slovo“, „Hlas mučedníků“ a mnohé další. Ve velkých sborech po ČR a ve světě pořádáme festivaly, divadelní představení i pantonimy, veřejné koncerty, sport, dětské tábory, rodinné pobyty pro odpočinek a zábavu. Také někdy opravujeme a natíráme lavičky v Českém ráji.

Nakonec bych vyjádřil přání, aby každý občan našeho města přečetl bibli, hlavně Nový zákon. Je to světová literatura. Bible byla nejvzácnější kniha našeho národa a patří do každé rodiny. A varovat před všemi extremisty a fanatiky, kteří nevyznávají trojjediného Boha, narození Krista(Vánoce), Velikonoce, Letnice apod. Tím nechci nikoho urazit, ale k tomuto názoru mne vede tisícileté teologické zkoumání mnoha vědců, historiků a badatelů bible. A hlavně radost z poznání, že bible přináší víru, lásku i naději. I v historii Lomnice nad Pop. dodávala v těžkých zápasech života lidem sílu a inspiraci k poctivé práci a budování města.

Milan Kola, správce sboru

